

VASILE ANESTIADI, DASCĂL AL INTELECTUALITĂȚII

Acad. Gheorghe DUCA,
președinte al A.Ș.M.
Acad. Teodor FURDUI,
prim-vicepreședinte al A.Ș.M.

VASILE ANESTIADI, TEACHER OF INTELLECTUALITY

Acad. Vasile Anestiadi is one of the pillars of the national medical science, who made an important contribution to the development of many fields of pathology and pathobiology, higher education and health protection. During a the period of 23 years, in his position of rector of the State Institute of Medicine Chisinau he trained more than 100 of Ph.D., MD and more than 20 000 of doctors generalists, pediatricians, stomatologists, pharmacists. He is a scientist with a vast culture, which brings fame to the national science, to the Academy and to the country at the highest international forums.

Domnule academician Vasile Anestiadi,
Distinși oaspeți,
Onorată asistență,
Stimați colegi!

Îmi face o deosebită plăcere să declar deschisă ședința comună a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică și a Senatului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, consacrată omagierii academicianului octogenar Vasile Anestiadi cu genericul „**Academicianul Vasile Anestiadi – savant, profesor universitar, rector, cetățean**”.

A evalua activitatea științifică a unui savant de talia academicianului Vasile Anestiadi este pe cât de dificil, pe atât de onorabil. Dificil, deoarece e vorba de o personalitate recunoscută departe peste hotarele țării care și-a adus contribuția esențială la dezvoltarea mai multor domenii ale patologiei și patobiologiei, învățământului superior și ocrotirii sănătății populației; pe parcursul a 23 de ani în calitate de rector al Institutului de Stat de Medicină (azi Universitatea de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”), a pregătit peste 100 de doctori în științe și doctori habilitați, peste 20 000 de medici generalişti, pediatri, igienişti, stomatologi, farmacişti etc. Onorabil, deoarece Dumnealui este un savant de o vastă cultură, care poartă faima științei autohtone, a Academiei și a țării la cele mai înalte foruri internaționale.

Cred că este un caz unic, când imaginea unui savant corespunde pe deplin semnificației și asocierilor, create de numele de familie, pe care îl poartă. Dacă e să descifrăm cuvântul ANESTIADI, ne vom convinge ușor că acesta are o conotație puternică a inteligenței sale și în variantă academică poate fi interpretat în felul următor:

ANESTIADI -

- Academician Neordinar
- Erudit Savant
- Titan Incontestabil în domeniul Aterosclerozei
- Dascăl al Intellectualității

Omagiatul nostru poate fi considerat, pe bună dreptate, patriarhul medicinei autohtone, deoarece impactul activității Domniei Sale se răsfrânge atât asupra dezvoltării științelor medicale, în special, a patobiologiei și pregătirii cadrelor de medici, cât și asupra ocrotirii sănătății populației din republică. Putem afirma cu toată responsabilitatea că epoca contemporană de dezvoltare a medicinei este conexă *in toto* cu numele academicianului Vasile Anestiadi.

Grație lucrărilor fundamentale în domeniul patologiei și biopatologiei academicianul Vasile Anestiadi este recunoscut unanim ca unul din pilonii științei naționale. Beneficiind de o documentare vastă, Domnia sa realizează numeroase invenții, rezultate dintr-o reflecție a erudiției științifice profunde și a muncii sistematice asidue, întruchipând, astfel, în propria-i personalitate înalte virtuți și aspirații ale oamenilor de știință din țară.

Dotat și generos, *ingenium praecox*, mult stimatul Vasile Anestiadi pe parcursul a 6 decenii de activitate științifică demonstrează un înalt potențial intelectual, erudiție, spirit de sacrificiu și altruism deosebit. Aceste aptitudini i-au permis în mod implicit să se manifeste încă la începutul anilor '60 ca o personalitate marcantă, cu o fire dinamică, neobosită, în care germinau ideile și proiectele.

Primele cercetări științifice tânărul doctorand Vasile Anestiadi le-a realizat sub conducerea a profesorului universitar F.E. Agheicenکو și au fost consacrate problemei patomorfologiei sistemului periferic nervos la pacienții cu una din cele mai grele și răspândite maladii – tuberculoza. Încă din această perioadă Dumnealui s-a manifestat ca un cercetător de sine stătător, cu o viziune largă și profundă, căutător al propriului drum în știință.

Cercetările științifice ce l-au preocupat după susținerea tezei de doctor în științe pe parcursul a 45 de ani de activitate au fost realizate în baza unei metodologii proprii și a unor metode originale,

fiind direcționate spre determinarea legităților morfogenezei, morfologiei structural-funcționale, patologiei și imunomorfologiei aterosclerozei, în special, a aterosclerozei incipiente – uneia din cele mai răspândite maladii, ceea ce a constituit o nouă eră în studiul patologiei acestei boli.

Din anul 1961, când publică în una din cele mai prestigioase reviste de specialitate, „Morfologia normală și patologică”, rezultatele complexe, cu utilizarea celor mai contemporane, în acea perioadă, metode privind caracteristicile luminescente ale aterosclerozei, după care urmează editarea datelor despre modificările histochemice ale arterelor la etapa incipientă a dezvoltării aterosclerozei și susținerea cu brio în anul 1963 a tezei de doctor habilitat „Morfologia și histochimia în stadiile de debut al aterosclerozei”, își cucerește un frumos nume și o imensă recunoaștere atât în țară, cât și peste hotare.

Aceasta se datorează extinderii esențiale de către Domnia sa a hotarelor de studiu al aterosclerozei și introducerii în sfera investigațiilor experimentale a preaterosclerozei, care până atunci se afla în afara câmpului vizual al patologiei, dar și predilecției savantului pentru creativitate și generarea perseverentă și tenace a noilor idei, opțiuni, principii și teorii.

Este firesc ca preocupările și investigațiile științifice care și formează, în fond, activitatea cotidiană a academicianului Vasile Anestiadi, să ateste o cunoaștere nemediată a mai multor limbi moderne, a psihologiei și filosofiei. Studiile de pionierat ale căilor de transport al lipoproteinelor aterogene în pereții vasculari și ale mecanismelor de fixare a acestora de către celulele intimei inițieri și dezvoltări ale deteriorărilor, rolului plasticității fibrelor elastice și colagene, elastazei, elastolizei, și, în special, a enzimelor arteriale în evoluția aterosclerozei, au stat la baza cunoștințelor moderne despre aterogenează. Investigațiile originale non-invasive computerizate

ale angiopatiilor, efectuate în comun cu feciorul său Vasile Anestiadi-junior, doctor în medicină, au finalizat cu perfecționarea diagnosticului precoce al maladiei, contribuind substanțial la eficientizarea tratamentului oportun.

Cercetările științifice privind mecanismele incipiente ale genezei proceselor patologice ale substratului arterial în baza metodelor imunomorfologice, histo- și electrono-microscopice, radioautografiei, cu utilizarea lipoproteinelor marcate, scanării, microscopiei electronice de transmisie etc. au servit ca bază în argumentarea noii concepții a dezvoltării aterosclerozei și inflamației imune. A fost stabilită conexiunea dintre depozitarea și/sau formarea în pereții arteriali a lipoproteinelor modificate de densitate joasă, expresia endotelocitelor a moleculelor hemoadezive, adeziunea și migrația în intimă în constituirea plăcii aterosclerotice și dezvoltarea imună cronică.

Caracteristic pentru lucrările științifice ale academicianului Vasile Anestiadi este complexitatea, nivelul înalt metodologic și metodic, asocierea investigațiilor experimentale cu cele clinice. Studiul morfologic al infarctului miocardic și al criteriilor „forensice”, prezentat la diferite congrese mondiale, s-a integrat fundamental în disciplina „forensic pathology” și se bucură de o largă apreciere în lume. Aceste rezultate fundamentale au servit ca bază științifică pentru organele de decizie de a crea Institutul de Cardiologie.

Comunitatea științifică a apreciat înalt și lucrările Dumnealui în domeniul gerontologiei. În palmareșul realizărilor academicianului Vasile Anestiadi se încadrează și pionieratul în descrierea fenomenelor

„injury”, care se exprimă prin leziuni funcțional-structurale de niveluri molecular, celular, tisular și „sublethal injury”, care manifestă incontestabil rolul determinant în alterarea funcțional-structurală a substratului arterial, definitivând mecanismele aterogeneze. Fenomenele „injury”, „aging” și „pre-

Cu toată inima în inima Europei

atherosclerosis” în aparență, dezvoltarea și consecințele aterogenezei prezintă esența patobiologiei acestei suferințe umane foarte răspândite.

Academicianul Vasile Anestiadi este fondator al unei școli științifice originale, recunoscută pe plan internațional. Discipolii Dumnealui activează cu succes în republică și în multe țări ale lumii.

Academicianul Vasile Anestiadi s-a manifestat și ca om de o înaltă cultură, cu poziție socială principală, adevărat patriot al plaiului și neamului nostru. În anul 1978, aflându-se în postul de rector al Institutului de Medicină, solicită insistent emiterea Dispoziției Consiliului de Miniștri privind transferarea Mănăstirii Hâncu sub ocrotirea Institutului. Împreună cu studenții a reconstruit ansamblul arhitectural al acestui monument de artă și cultură, salvându-l, astfel, de la ruinare totală, iar ulterior salvează de la devastare biserica “Sf. Nicolae” din Chișinău, contribuind cu mijloace personale la restaurarea ei.

Academia de Științe și comunitatea științifică a apreciat înalt și a încurajat eforturile științifice, didactice și sociale ale academicianului Vasile Anestiadi de-a lungul întregii sale activități. După susținerea cu succes a tezei de doctor habilitat în științe Dumnealui a fost ales unanim în calitate de membru corespondent și, ulterior, de membru titular al A.Ș.M, astăzi fiind unul dintre decanii de vârstă ai Academiei. Iar în perioada, când erau întreprinse tentative de discreditare a imaginii sale, fiind destituit în mod ofensator din funcția de rector al Institutului de Stat de Medicină, Academia de Științe a luat atitudine vizavi de persecutarea Dumnealui de către organele publice și l-a angajat ca cercetător în cadrul Institutului de Zoologie și Fiziologie, alegându-l și în funcția onorabilă de membru al Prezidiului A.Ș.M.

În final aș vrea să menționez și conotația religioasă a numelui de familie al academicianului ANESTIADI, care, pe lângă imaginea de savant-titan în patobiologia atherosclerozei, are și o semnificație spirituală, ce ține de religia creștină ortodoxă. În traducere din limba elenă ANESTI înseamnă *înviere*, iar **ADI** – *a Domnului Iisus*.

Mult Stimat Domnule Academician Vasile Anestiadi!

La această vârstă respectabilă, în numele întregii comunități științifice Vă exprimăm cele mai înalte aprecieri pentru activitatea D-stră științifică, didactică, organizatorică și socială. Vă urăm tradiționalul „La mulți ani!”, sănătate, tinerețe în suflet, optimism și noi realizări întru prosperarea științei și a țării. Iar din partea domnului Marian Lupu, președintele Parlamentului, Vă remitem un mesaj de felicitare, precum și din partea Academiei de Științe a Moldovei – o Diplomă de recunoștință.

Discurs rostit de președintele Academiei la ședința comună a CSȘDT și Senatului USMF „Nicolae Testemițanu” din 14.05.2008

Acad. Gh. Ghidirim, m.c. Ion Ababii, acad. Vasile Anestiadi, acad. Gheorghe Duca. 14 mai 2008

EXTRAS-HOTĂRÂRE

Ședința comună a CSȘDT al A.Ș.M. și a Senatului USMF „Nicolae Testemițanu” din 14 mai 2008

Academician Gh. Duca, președinte al A.Ș.M: „Oficializăm astăzi consecutivitatea suveranității academice a Centrului „BIOPAT” – Grupul acad. Vasile Ch. Anestiadi, de azi- viager (aprobat unanim)”.

Academician Ion Ababii, rector al USMF „Nicolae Testemițanu”: „În baza Deciziei Consiliului Științific, a conferi d-lui academician Vasile Ch. Anestiadi titlul viager de Rector de Onoare al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (aprobat unanim)”.